

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-1174/22-S

Název	Základní škola Městec Králové
Sídlo	Bezručova 723, 289 03 Městec Králové
E-mail	skola@mestekralove.cz
IČ	49 539 965
Identifikátor	600 050 840
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Petr Novák
Zřizovatel	město Městec Králové
Místo inspekční činnosti	Bezručova 723, Městec Králové Přemysla Otakara II. 24, Městec Králové náměstí Svobody 436, Městec Králové
Termín inspekční činnosti	8. - 9. 6. 2022 a 13. - 14. 6. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků základního a zájmového vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů (dále ŠVP), jejich naplňování a souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Základní škola Městec Králové (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školního klubu. Jedná se o městskou plně organizovanou školu rozmístěnou ve třech od sebe dosti vzdálených budovách. Prostřednictvím ŠVP pro základní vzdělávání Trojlístek (dále ŠVP ZV) se kontinuálně profiluje jako škola podporující environmentální výchovu a přírodovědné předměty, rozvoj moderních komunikačních kompetencí a zdravý životní styl.

K termínu inspekce se v základní škole vzdělává 465 žáků, včetně 17 žáků z Ukrajiny, ve 21 třídách, nejvyšší povolený počet žáků školy (600) je naplněn zhruba ze 78 %. Dlouhodobě počet žáků školy mírně narůstá. Ve srovnání s údaji k datu předcházející inspekční činnosti v roce 2015 je to zvýšení o cca 14 %. K obdobnému vývoji došlo i mezi žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP), kterých se ve škole aktuálně vzdělává 70, z nichž šest má vypracovaný individuální vzdělávací plán. Škola dále eviduje 19 žáků s odlišným mateřským jazykem.

Zájmové vzdělávání ve školní družině je uskutečňováno ve čtyřech odděleních s aktuálním počtem 98 účastníků, což je takřka na úrovni nejvyššího povoleného počtu účastníků (100). V jednom oddělení školního klubu se vzdělává 17 účastníků, a to odpovídá necelé jedné třetině nejvyššího povoleného počtu účastníků (54).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy (dále „ředitel“) byl do funkce jmenován v roce 2013. Koncepce školy zahrnuje všechny podstatné oblasti její činnosti. Dílčí cíle jsou měřitelné a reálně naplnitelné. Dochází k jejich postupné realizaci. Struktura a organizace řízení odpovídá podmínkám i velikosti školy. Ředitel uplatňující liberální styl řízení jmenoval dvě zástupkyně, které mají ve své působnosti pevně stanovené úkoly a činnosti. Ve spojení s vedoucími předmětových komisí je tak nastavena převážně funkční řídicí hierarchie školy, která se pozitivně odráží spíše v zajišťování organizačně-administrativních záležitostí školy než při zvyšování úrovně jejího výchovně-vzdělávacího procesu. Vedení školy realizuje pouze částečně účinné hospitace. Kontrolní a evaluační systém školy, včetně menší účinnosti didakticko-metodické podpory učitelů, není zcela funkční z hlediska efektivity a praktických dopadů do výuky, což se negativně projevuje v průběhu i výsledcích vzdělávání zejména na druhém stupni.

Přenos informací směrem k zákonným zástupcům žáků je vhodně nastaven, spolupráce se účinně rozvíjí při pravidelných schůzkách i osobních jednáních. Vzdělávací nabídku a průběžné činnosti škola vhodně prezentuje na svých aktualizovaných webových stránkách, třídních schůzkách i nástěnkách. Škola systematicky podporuje sounáležitost i se svým zřizovatelem (město Městec Králové) a středočeským regionem.

Základní a zájmové vzdělávání zajišťuje 31 učitelů, z nichž čtyři nespĺňují požadovanou odbornou kvalifikaci, osm asistentek pedagoga a pět vychovatelek – všechny s příslušnou odbornou kvalifikací. Nekvalifikovaní pedagogové si chybějící odbornost doplňují příslušným studiem. Absence kvalifikačních předpokladů se ale negativně nepromítá do výuky. Ředitel průběžně usiluje o získání pedagogických pracovníků s odbornou kvalifikací. Přínosem pro vzdělávání ve škole je působení externí školní psycholožky a sociálního pedagoga, jejichž služby jsou efektivně využívány.

Činnost školního poradenského pracoviště je systematická a plánovaná. Jeho odborně zdatným má dobře rozvrženy kompetence a funkčně vytvořený systém pro předávání informací v rámci celého pedagogického sboru. Poskytuje účelnou podporu, poradenství a konzultace

žákům, jejich zákonným zástupcům i pedagogickým pracovníkům. Kariérové poradenství se daří zajišťovat v potřebném rozsahu i kvalitě. Komunikace i spolupráce s externími poradenskými pracovišti probíhá většinou efektivně.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP) vychází z potřeb školy i zájmu pedagogů. Převážně bylo zaměřeno na využívání rozličných forem a metod včetně on-line výuky, vzdělávání žáků se SVP, využívání prostředků informačních a komunikačních technologií (dále ICT) a výukových programů.

Materiální podmínky školy jsou kromě prostorových podmínek pro výuku tělesné výchovy velmi dobré, umožňují naplňování ŠVP ZV. Škola má k dispozici pouze malou tělocvičnu se základním vybavením. V případě příznivého počasí výuka tělesné výchovy probíhá na venkovním školním hřišti. Prostorové podmínky pro zájmové vzdělávání, využívající ke své činnosti vlastní prostory i zázemí dvou učeben, jsou dobré, včetně adekvátního zajištění hračkami a dalším vybavením. Škola disponuje dostatečným množstvím kvalitních pomůcek pro vzdělávání, které jsou většinou účelně využívány. Přidělené finanční prostředky škola cíleně investuje do zlepšování podmínek pro vzdělávání, tedy do vybavení potřebným zařízením a školními pomůckami, na realizaci tzv. projektových dnů i do DVPP.

Žáci i účastníci zájmového vzdělávání jsou prokazatelně seznamováni s bezpečnostními riziky při vzdělávacích činnostech. Úrazovost školy je vyšší než u srovnatelných škol v Česku. Vedení školy si je tohoto negativa vědomo a postupně přijímá opatření k jeho eliminaci – např. detailní rozbor úrazovosti, důraz na opakované poučování žáků o dodržování bezpečnosti při vzdělávání. Budova je zajištěna proti vstupu neoprávněných osob prostřednictvím dálkového otevírání s kamerovým systémem bez záznamu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společnými pozitivy hospitované výuky na prvním stupni byly esteticky podnětné prostředí, příjemná atmosféra, pracovní charakter hodin a vstřícný vztah mezi učitelkami a žáky. Výuka byla dobře promyšlená, požadavky kladené na žáky byly přiměřené a pokyny srozumitelné. Vhodně vedená frontální práce byla téměř v každé hodině doplněna účinnou skupinovou prací nebo prací ve dvojicích.

Žáci respektovali třídní pravidla chování, na jejichž vytváření se aktivně podíleli. Vyučujícím se dařilo účinně individuálně podporovat žáky se SVP a rozvíjet jejich osobnostní a sociální dovednosti. Nedostatkem bylo pouze ojedinělé využití diferenciací úkolů směrem k nadaným nebo motivovaným žákům. Bylo respektováno tempo žáků, jejich pozornost byla vhodně udržována uplatňováním pohybových a relaxačních činností. Důraz byl kladen především na rozvíjení vědomostních a dovednostních cílů, méně již na postojoyé cíle. Dařilo se využívat znalosti a dovednosti žáků z reálných životních situací. Závěrečné shrnutí a zhodnocení ve sledovaných hodinách většinou obsahovalo jednoduché sebehodnocení žáků, vrstevnické hodnocení bylo využito minimálně.

V hodinách českého jazyka byli žáci cíleně vedeni ke zvládnutí mluvnice a pravopisu, ale také ke čtení s porozuměním a využívání zjištěných informací při další práci. Ve sledovaných hodinách matematiky a přírodovědy byl vhodně kladen důraz na využití zavedených postupů i ověření správnosti řešení. Žáci ve sledovaných hodinách prokazovali osvojení vědomostí a dovedností odpovídající osnovám daného předmětu a ročníku v závislosti na jejich osobních možnostech. Výuka hudební výchovy zahrnovala kromě poslechu a nauky také pohybové aktivity, které účinně podporovaly vztah žáků k hudbě a tanci.

Ve většině hospitovaných hodin českého jazyka, cizích jazyků a společenských vědních předmětů na druhém stupni převažovala frontální výuka s využitím klasických výukových metod slovních, zejména vyprávění, vysvětlování a práce s textem. Pouze v některých hodinách se kombinovaly prvky frontální výuky se samostatnou prací žáků nebo prací ve skupinách či ve dvojicích. Všechny hodiny byly připravené, až na výjimky věcně správné, s převládající pasivní účastí žáků ve vyučování a dominantním působením vyučujících. V navštívených hodinách žáci a učitelé většinou pracovali pouze s tradičními učebními pomůckami (učebnice, učební texty, příp. pracovní listy). Prostředky ICT – v podstatě pouze interaktivní tabule – byly využity jen k jednoduché prezentaci učiva vyučujícím či žákem, což většinou platí pro výuku na druhém stupni. Ve výuce chybělo více kreativity, neotřelých a netradičních nápadů a přístupů k vyučování, inovativních a moderních či alternativních prvků. Při výuce nebylo výrazně zaregistrováno vzájemné hodnocení ani sebehodnocení žáků, učitelé tak žákům neposkytovali téměř žádnou zpětnou vazbu nezbytnou pro další zkvalitňování výchovně vzdělávacího procesu. Jen v menší části hodin byla zaznamenána kvalitní pedagogická diagnostika v hodnocení žáků.

Ve výuce matematiky a fyziky byly společnými vlastnostmi pozitivní atmosféra, vysoký stupeň odbornosti vyučujících, až na výjimky věcná správnost učiva. Efektivní byla zhruba polovina výuky v důsledku uplatnění aktivních prvků učení, vnitřní diferenciací, prvků formativního hodnocení, spolupráce žáků, uplatnění jejich vhodných pracovních návyků – užití matematické symboliky apod. Jako negativum byla zjištěna minimální práce s textem – nebyly vyžadovány náročnější slovní formulace žáků, převažovaly slovní aktivity učitele. Minimálně byl uplatněn cílený rozvoj paměti, málo byly utvrzovány dovednosti numerického počítání, manuální zručnosti, chybělo začlenění vzdělávání v širších souvislostech. Často uplatněné frontální postupy nedostatečně využívaly potenciál nadaných žáků.

Pro podporu rozvoje přírodovědné gramotnosti má škola dobré technické vybavení. Ve výuce přírodovědných předmětů jsou patřičně začleněny metody výuky pozorování, laboratorní práce a výuka venku. Učitelé účelně využívají různé projekty a podporují žáky k vyhledávání a práci s informacemi. Při projektech jsou vhodně využívány prvky skupinové práce, kdy pracují především žáci. Výsledky práce žáci prezentují před třídou a případné výrobky jsou patřičně umístěny ve společných prostorách školy, kde slouží jako studijní materiál i jiným žákům školy. Ve škole jsou také realizovány celoškolské projekty, např. Den Země.

V dějepisném vzdělávání byla zaznamenána např. práce s dobovými dokumentárními i hranými filmy a s další historicky laděnou audiovizuální dokumentací. Škola na podporu výuky moderních dějin aktivně spolupracuje s institucemi zaměřenými na problematiku 2. světové války, protifašistického i protikomunistického odboje. Realizuje různě zaměřené projektové dny – např. na téma Listopad 89. Tyto uplatňované aktivity u žáků cíleně podporují jejich historické vědomí a lepší porozumění jevům moderní historie.

Výuka tělesné výchovy na obou stupních podněcovala žáky k zájmu o pohybové aktivity a o zvyšování jejich tělesné zdatnosti. Ti byli účelně motivováni, což podporovalo jejich snahu o lepší výkon.

Ve školní družině i školním klubu byli účastníci zájmového vzdělávání účinně motivováni k nabízeným aktivitám pozitivně podporujícím rozvoj osobnostních a sociálních dovedností i vztahy v kolektivu. Účastníci respektovali domluvená pravidla a aktivně spolupracovali. Jednotlivé činnosti byly vhodně vyvážené a vycházely z jejich individuálních potřeb a zájmu včetně možnosti vypracování domácích úkolů a přípravy na vyučování.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání škola posuzuje využitím vnitřních i vnějších evaluačních nástrojů. Pozitivem je zveřejňování např. výsledků přijímacího řízení do škol vyššího stupně ve výročních zprávách školy. Testování žáků v rámci interní a externí evaluace bylo v důsledku distanční formy vzdělávání v posledních dvou školních rocích realizováno ve vybraných předmětech a třídách druhého stupně. To škole poskytlo jen omezený vzorek informací o naplňování ŠVP ZV a přijímaná opatření pro případnou nápravu zjištěných slabých míst.

V průběhu vzdělávání zjištěná příjemná atmosféra školní práce, aktivity samosprávného žákovského orgánu v programu Škola pro demokracii, činnost školní psycholožky, práce v předmětu Výchova k občanství a zdraví a další aktivity mají pozitivní vliv na rozvoj sociálních kompetencí, na minimální výskyt a případné účinné řešení rizikového chování žáků.

Distanční výuka, jak vyplynulo z inspekčního zjišťování, více než v jiných školách negativně ovlivnila jednak učební výsledky – značná je nerovnoměrnost dosahovaných výsledků žáků v čase i v jednotlivých sledovaných oblastech. Také v úrovni pohybových dovedností a manuální zručnosti byly ve sledované výuce zřetelné negativní důsledky. Ve srovnání s hodnocením České školní inspekce z roku 2015 se výrazně změnila úspěšnost žáků v jednotlivých předmětech – v roce 2015 byly z pohledu klasifikace nejproblémovějšími společenskovední předměty, v pololetí aktuálního školního roku to byly naopak předměty přírodovědné.

Podpůrná činnost poskytovaná žákům se SVP se projevila ve zlepšení jejich výsledků z pohledu nižšího podílu těchto žáků ve skupině žáků ohrožených školním neúspěchem, tj. hodnocením v některém předmětu stupněm prospěchu „dostatečný“ nebo „nedostatečný“. V pololetí aktuálního školního roku byl podíl těchto žáků na prvním stupni školy minimální, na druhém stupni jich bylo zhruba 24 %. Ve výsledcích vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem nebyly zjištěny významné problémy.

Z pohledu hodnocení byl ve školním roce 2021/2022 problematický přestup žáků z prvního na druhý stupeň. U 74 % se prospěch zhoršil, sedm žáků ztratilo celkové hodnocení stupněm „prospěl/a s vyznamenáním“ a čtyři žáci ze sledovaných 46 se nově stali žáky ohroženými školním neúspěchem. V prvním pololetí tohoto školního roku byli někteří žáci neúspěšní v předmětech, které jsou v šestém ročníku nové.

Dosahované výsledky vzdělávání většiny žáků jsou v souladu s požadovanými výstupy realizovaného vzdělávacího programu. Rozborem výsledků přijímání do škol vyššího stupně za poslední čtyři školní roky byla zjištěna tendence ke zhoršování v obou předmětech jednotné přijímací zkoušky (český jazyk, matematika) v obou kategoriích (čtyřleté obory, víceletá gymnázia). Pozitivním krokem vedení školy byla nově zavedená organizace „tréninku na přijímací zkoušky“ v letošním osmém ročníku, momentálně s nadějnými výsledky, jak potvrdilo externí testování realizované v letošním školním roce.

Výsledky účastníků zájmového vzdělávání ve školní družině a školním klubu jsou v souladu s cíli stanovenými v příslušných ŠVP. Účastníci jsou smysluplně a účinně vedeni k rozvoji individuálních zájmů, osobnostních a sociálních dovedností, což je zřejmé především z výsledků tematicky zaměřených činností, které jsou součástí výzdoby všech školních budov.

Závěry

Vývoj školy

- Mírný nárůst počtu žáků školy.
- Průběžné zkvalitňování materiálních podmínek školy, omezené prostorové podmínky pro výuku tělesné výchovy.
- Nedostatky zjištěné při předchozí inspekční činnosti se podařilo odstranit pouze částečně – přetrvává např. nízká míra využívání rozličných způsobů hodnocení práce žáků a rozmanitých forem a metod práce ve výuce, méně účinná práce se žáky ohroženými školním neúspěchem a rizikový přechod žáků z prvního na druhý stupeň.

Silné stránky

- Účinné partnerství se zřizovatelem projevující se v prospěšném investování do všestranného rozvoje školy.
- Vstřícný přístup pedagogických pracovníků ve spojení s klidným prostředím a rozvojem pozitivních sociálních vztahů příznivě podporující základní a zájmové vzdělávání.
- Realizované činnosti efektivně se podílející na utváření sociálních a osobnostních kompetencí a motivující účastníky vzdělávání ve školní družině k dosahování velmi dobrých výsledků v oblasti jejich zájmů.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Menší účinnost kontrolního a evaluačního systému včetně didakticko-metodického vedení pedagogických pracovníků negativně se promítající do průběhu i výsledků vzdělávání zejména na druhém stupni.
- Chybějící diferenciaci zadávaných úloh a cvičení žákům vzhledem k jejich předpokladům ke vzdělávání, a to jak v případě žáků nadaných, tak v případě žáků ohrožených školní neúspěšností.
- Nevhodný ústup školy od některých v minulosti účinných a efektivních prostředků interní a externí evaluace.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zvýšit účinnost kontrolního a evaluačního systému včetně didakticko-metodického vedení pedagogických pracovníků a efektivitu přijímaných opatření.
- Zavést a dále podporovat diferenciaci zadávaných úloh a cvičení žákům vzhledem k jejich předpokladům ke vzdělávání, a to jak v případě žáků nadaných, tak v případě žáků ohrožených školní neúspěšností.
- Obnovit a rozšířit škálu interní i externí evaluační činnosti včetně dopadů distanční výuky.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu cs.i.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina Základní školy Městec Králové, čj. 4555, vydaná 1. 11. 2009
2. Jmenování ředitele Základní školy Městec Králové ze dne 22. 5. 2013
3. Informace o škole (výpis z rejstříku škol a školských zařízení, regionální sběr dat, webové stránky školy)
4. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Trojlístek“ účinný ve školním roce 2021/2022
5. Školní vzdělávací program pro školní družinu a školní klub účinné ve školním roce 2021/2022
6. Školní řád včetně pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků účinný ve školním roce 2021/2022
7. Vnitřní řád školní družiny a školního klubu účinné ve školním roce 2021/2022
8. Materiály ke koncepčním a rozvojovým dokumentům školy: Plán rozvoje školy Městec Králové na období 2021-2022, Plán práce školní rok 2021/2022
9. Školní matrika základní školy, školní družiny a školního klubu ke dni inspekce
10. Doklady o přijímání k základnímu a zájmovému vzdělávání a povolení odkladu povinné školní docházky za školní roky 2020/2021 a 2021/2022 ke dni inspekce
11. Rozvrhy vyučovacích hodin tříd a učitelů za školní roky 2020/2021 a 2021/2022 ke dni inspekce
12. Třídní knihy a přehledy výchovně vzdělávací práce za školní roky 2020/2021 a 2021/2022
13. Záznamy z jednání pedagogické rady a z jednání předmětových komisí za školní roky 2020/2021 a 2021/2022
14. Plán kontrolní a hospitační činnosti 2021/2022 včetně záznamů z hospitační činnosti
15. Dokumentace školního poradenského pracoviště účinná ke dni inspekce
16. Výroční zprávy o činnosti školy za školní roky 2019/2020 a 2020/2021
17. Inspekční zpráva, čj. ČŠIS-215/15-S, z 5. 3. 2015
18. Personální dokumentace – vzorek dokladů o odborném a dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, rozvržení přímé pedagogické činnosti, přehled účasti a plán DVPP, inzerce k zajištění odborně kvalifikovaných pedagogických pracovníků
19. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ke dni inspekce
20. Účetní závěrka sestavená k 31. 12. 2020 a 31. 12. 2021
21. Webový školní informační systém Bakaláři

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Aleš Franc, Ph.D., školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

PhDr. Aleš Franc, Ph.D. v. r.

Mgr. Bc. Stanislava Matulová, školní
inspektorka

Mgr. Bc. Stanislava Matulová v. r.

PhDr. Jana Pavlová, Ph.D., školní
inspektorka

PhDr. Jana Pavlová, Ph.D. v. r.

Mgr. Karel Kumstýř, školní inspektor

Mgr. Karel Kumstýř v. r.

Bc. Marcela Jüstelová, přizvaná osoba -
odborník na kontrolu škol

Bc. Marcela Jüstelová v. r.

V Praze 29. 6. 2022

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Petr Novák,
ředitel školy

Mgr. Petr Novák v. r.

V Městci Králové 4. 7. 2022